Teisinė pagalba

Suomija

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Teismo proceso išlaidos skiriasi atsižvelgiant į bylos pobūdį ir apimtį. Teisinės išlaidos apima, pavyzdžiui, užmokestį už teisininko pagalbą ir jo išlaidas, kompensacijos liudytojams išlaidas, vertimo žodžiu ir raštu išlaidas, institucijų renkamus administravimo mokesčius ir mokesčius už dokumentus, taip pat valstybei mokėtinus vykdymo mokesčius. Užmokestis už teisininko pagalbą sudaro didžiąją dalį teismo proceso išlaidų. Paprastai kiekviena šalis savo teisines išlaidas padengia pati. Tačiau teismas gali nurodyti pralaimėjusiai šaliai sumokėti priešingos šalies patirtas išlaidas.

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Teisinė pagalba valstybės lėšomis skiriama asmenims, kuriems reikia eksperto pagalbos teismo byloje, tačiau dėl savo finansinės padėties jie neišgali padengti proceso išlaidų. Teisinė pagalba apima teisinę konsultaciją, reikiamas priemones ir atstovavimą teismuose ir kitose valdžios institucijose, taip pat atleidimą nuo proceso išlaidų. Lėšų kriterijaus tikrinti nereikalaujama, kai pareiškėjui telefonu arba kitomis elektroninėmis ryšių priemonėmis suteikiama nedidelė teisinė konsultacija.

3 Kokie yra teisinės pagalbos suteikimo reikalavimai?

Teisinė pagalba skiriama Suomijos jurisdikcijai priklausančiose bylose asmenims, gyvenantiems kurioje nors iš Suomijos savivaldybių, ir asmenims, kurių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje Europos Sąjungos (ES) arba Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybėje narėje. Be to, teisinė pagalba skiriama, jeigu byla turi būti nagrinėjama Suomijos teisme arba yra ypatingų priežasčių teisinei pagalbai skirti. Užsienyje nagrinėjamose bylose teisinė pagalba apima bendrųjų teisinių konsultacijų teikimą.

Teisinė pagalba neskiriama įmonei arba korporacijai. Teisinė pagalba skiriama verslininkui neteisminėje verslo byloje tik tais atvejais, jeigu tam yra ypatingų priežasčių.

Teisinė pagalba skiriama pateikus prašymą, nemokamai arba už mažesnę sumą, remiantis pareiškėjo finansine padėtimi. Pareiškėjo finansinė padėtis įvertinama pagal jam per mėnesį prieinamas lėšas (turimas lėšas) ir jo turtą. Paprastai turimos lėšos apskaičiuojamos remiantis pareiškėjo ir jo sutuoktinio arba sugyventinio mėnesinėmis pajamomis, būtinosiomis išlaidomis ir išlaikymo prievolėmis. Teisinė pagalba skiriama asmenims, kurių turimos lėšos ir turtas neviršija vyriausybės nutarimu nustatytos sumos. Vyriausybės nutarimu įtvirtintos papildomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamos pajamos ir išlaidos, į kurias reikia atsižvelgti, išlaikymo prievolės poveikis turimų lėšų apskaičiavimui, turto sumetimai ir kriterijai, pagal kuriuos nustatoma teisinės pagalbos gavėjo franšizė.

Teisinė pagalba neskiriama, jeigu pareiškėjas turi teisinių išlaidų draudimą, kuris yra taikomas atitinkamai bylai. Tačiau teisme nagrinėjamoje byloje teismas gali skirti tokią teisinę pagalbą, kad būtų padengtos proceso išlaidos, viršijančios draudimo liudijime nurodytą maksimalią draudimo apsaugą. Kai pagal savo finansinę padėtį pareiškėjas turi teisę gauti teisinę pagalbą nemokamai, teisinė pagalba taip pat gali būti skiriama draudimo liudijime nurodytai draudimo franšizei padengti.

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?

Teisinė pagalba skiriama teisme nagrinėjamose bylose ir neteisminėse bylose.

Teisinė pagalba neskiriama, jeigu:

byla pareiškėjui yra nedidelės reikšmės;

teisinė pagalba būtų akivaizdžiai betikslė, palyginti su nauda pareiškėjui;

bylinėjimasis būtų piktnaudžiavimas procesu; arba

byla grindžiama perleista teise ir yra priežasčių manyti, kad perleidimo tikslas buvo gauti teisinę pagalbą.

Paprastai teisinė pagalba neapima atstovavimo:

prašymu grindžiamoje byloje, kurią nagrinėja bendrosios kompetencijos teismas;

paprastoje baudžiamojoje byloje;

byloje dėl mokesčių ar valstybinės rinkliavos; arba

byloje, kai teisė prašyti ištaisyti sprendimą arba teisė pateikti apeliacinį skundą grindžiama naryste savivaldybėje ar kitame viešame organe.

Net ir tada, prireikus, valstybinis teisininkas gali suteikti teisinę konsultaciją ir parengti reikiamus dokumentus.

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Teisinės pagalbos prašantis asmuo turi informuoti Teisinės pagalbos tarnybą (suom. *oikeusaputoimisto*), jei šios pagalbos reikia skubiai.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Teisinės pagalbos prašymo formą galima gauti adresu https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html.

Teisinės pagalbos prašymo formą taip pat galima gauti iš Teisinės pagalbos tarnybos. Tarnybos skyrių kontaktinė informacija pateikta adresu https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html.

Be to, teisinės pagalbos prašymą galima pateikti naudojantis elektronine paslauga adresu https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Teisinės pagalbos prašyme pareiškėjas turi pateikti informaciją apie savo finansinę padėtį ir bylą, dėl kurios prašoma teisinės pagalbos, taip pat apie teisinių išlaidų draudimą (žr. atsakymą į 6 klausimą dėl teisinės pagalbos prašymo formų). Teisinės pagalbos tarnybos prašymu pareiškėjas taip pat privalo pateikti savo pajamų ir išlaidų, turto ir įsipareigojimų deklaraciją. Nepaisant nuostatų dėl konfidencialumo, Teisinės pagalbos tarnyba turi teisę gauti bet kurią informaciją, reikalingą nustatyti, ar pareiškėjas, remiantis jo finansine padėtimi, turi teisę gauti teisinę pagalbą, taip pat informaciją, ar pareiškėjas turi atitinkamai bylai taikytiną teisinių išlaidų draudimą.

8 Kam turiu pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Teisinės pagalbos prašymą pateikti galima bet kuriame Teisinės pagalbos tarnybos skyriuje. Tarnybos skyrių kontaktinė informacija pateikta adresu https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html.

Be to, teisinės pagalbos prašymą galima pateikti naudojantis elektronine paslauga adresu

https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Dėl teisinės pagalbos skyrimo sprendžia Teisinės pagalbos tarnyba. Sprendimas siunčiamas pareiškėjo nurodytu kontaktiniu adresu.

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Siekdamas įrodyti savo teisę gauti teisinę pagalbą, pareiškėjas arba jo atstovas turėtų kreiptis į Teisinės pagalbos tarnybą.

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Teisinę pagalbą teikia valstybiniai teisininkai. Tačiau teisinei konsultacijai teisme nagrinėjamose bylose suteikti taip pat gali būti skiriamas privatus teisininkas, kuris sutiko atlikti šią užduotį. Privačiu teisininku gali būti skiriamas tik advokatas arba licencijuotas teisininkas. Tais atvejais, kai teisinės pagalbos gavėjas pasiūlė kvalifikuotą asmenį būti jo teisininku, turi būti skiriamas tas asmuo, nebent dėl konkrečių priežasčių būtina skirti kitą asmenį. Atlikdamas savo užduotį, teisininkas privalo laikytis advokatui taikomo tinkamo elgesio.

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Teisinė pagalba apima visus teisininko mokesčius ar rinkliavas arba jų dalį, atsižvelgiant į gavėjo turimas lėšas ir santaupas. Kaip teisininko paslaugas teikiama teisinė pagalba apima ne daugiau kaip 80 valandų, išskyrus atvejus, kai teismas dėl konkrečių priežasčių nusprendžia teisinę pagalbą pratęsti. Ne teisme vykdomo teisinio proceso atveju 80 valandų riba yra absoliuti. Teisinė pagalba taip pat apima vertimo žodžiu ir raštu mokesčius bei išlaidas, mokesčius už parodymų davimą teisme ir būtinų įrodymų, pvz., medicininių įrodymų, pateikimo išlaidas.

Jeigu pareiškėjas turi teisinių išlaidų draudimą ir jam suteikiama teisinė pagalba yra nemokama, valstybė gali sumokėti teisinių išlaidų draudimo franšizę. Dėl tam tikrų priežasčių gali būti sumokėtos ir išlaidos, viršijančios viršutinę draudimo ribą. Mokėtina suma nurodoma nutartyje dėl teisinės pagalbos.

Iš teismo ir kitų institucijų teisinės pagalbos gavėjas nemokamai gauna bylos nagrinėjimui reikalingus dokumentus, oficialių, įteikiamų ir kt. dokumentų kopijas, pranešimus oficialiajame leidinyje ir pranešimus apie vykdymo užtikrinimo bandymus.

Jei pareiškėjas turi teisę į nemokamą teisinę pagalbą remiantis turimomis lėšomis ir laikoma, kad jam teisininko paslaugų nereikia, pareiškėjas gali būti atleistas nuo pirmiau nurodytų mokesčių.

Jei teisinės pagalbos gavėjas pralaimi bylą, valstybė kitos šalies išlaidų neapmoka.

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos gavėjui taikoma teismo proceso išlaidų franšizė nustatoma remiantis jo finansine padėtimi. Jeigu teisinę pagalbą skiria valstybinis teisininkas, teisinės pagalbos gavėjas franšizę turi sumokėti Teisinės pagalbos tarnybai. Jeigu teisinę pagalbą skiria privatus teisininkas, teisinės pagalbos gavėjas franšizę turi sumokėti atitinkamam teisininkui.

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Taip. Teisinė pagalba apima visas būtinąsias pareiškėjo teisines išlaidas pagal poreikius byloje. Teisinės pagalbos gavėjui taikoma teismo proceso išlaidų franšizė nustatoma remiantis jo finansine padėtimi.

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Jeigu nustatoma, kad teisinei pagalbai skirti būtinos sąlygos nebuvo įvykdytos arba aplinkybės pasikeitė arba išnyko, Teisinės pagalbos tarnyba arba teismas gali iš dalies pakeisti sprendimą dėl teisinės pagalbos arba nuspręsti, kad teisinės pagalbos teikimas turi būti nutraukiamas. Kai iš dalies pakeičiama teisinės pagalbos gavėjo franšizė, priimamas sprendimas, ar pakeitimas bus taikomas atgaline data. Kai nusprendžiama nutraukti teisinės pagalbos teikimą, priimamas sprendimas, ar gavėjas privalo kompensuoti valstybei už gautą teisinę pagalbą, ir nustatoma kompensacijos suma.

16 Ar galiu apskųsti atsisakymą suteikti teisinę pagalbą?

Jeigu teisinė pagalba pagal prašymą neskiriama, pareiškėjas gali teisinės pagalbos klausimą iškelti teisme, kad jis priimtų sprendimą. Prie Teisinės pagalbos tarnybos sprendimo pridedami nurodymai, kaip Teisinės pagalbos tarnybos sprendimą perduoti teismui persvarstyti (perdavimas). Persvarstymas atliekamas raštu ir perduodamas sprendimą priėmusiai Teisinės pagalbos tarnybai. Savo sprendimą Teisinės pagalbos tarnyba gali pakeisti ir pati. Jeigu Teisinės pagalbos tarnyba mano, kad pakeitimas nereikalingas, ji perduoda prašymą dėl sprendimo peržiūrėti teismui. Teismas gali persvarstyti Teisinės pagalbos tarnybos sprendimą ir pareiškėjo nenaudai.

17 Ar teisinės pagalbos prašymas sustabdo senaties terminą?

Teisinės pagalbos prašymu prašoma teisinės pagalbos konkrečiu klausimu. Teisinės pagalbos prašymu nėra iškeliama byla teisme ir nėra nukeliamas senaties terminas.

Papildoma informacija

Baudžiamajame procese, ikiteisminio tyrimo ir teisminio nagrinėjimo etapais teismas įtariamajam gali skirti valstybinį gynėją, o nukentėjusiajam – teisininką bei padėjėją. Gynėju arba nukentėjusiojo teisininku gali būti skiriamas tik valstybinis teisininkas, advokatas arba – dėl ypatingos priežasties – licencijuotas teisininkas. Padėjėjas turi turėti tinkamą kvalifikaciją savo užduočiai atlikti. Jeigu teismas nustato, kad įtariamasis yra kaltas dėl nusikalstamos veikos, dėl kurios ikiteisminio tyrimo ir teisminio nagrinėjimo etapais jam buvo skirtas gynėjas, padarymo, jis įpareigojamas valstybei atlyginti valstybės lėšomis sumokėtas kompensuotas sumas. Jeigu įtariamasis atitinka būtinąsias finansines teisinės pagalbos skyrimo sąlygas, atlyginamų išlaidų suma negali viršyti sumos, gautos kaip teisinė pagalba.

Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą pateikta adresu https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html.

Paskutinis naujinimas: 25/03/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.